(SL)

M Ø T E

i den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite

fredag den 18. august kl. 9.30.

Møtet ble ledet av komiteens leder, Kåre Willoch.

Til stede var: Ingeborg Botnen, Johan Buttedahl, Kaci Kullmann Five, Einar Førde, Theo Koritzinsky, Harald U. Lied, Jan Petersen, Gunnar Skaug, Kåre Willoch, Arve Berg, Gunn Vigdis Olsen-Hagen, Inger Pedersen, Borghild Røyseland, Inger Lise Gjørv (for Reiulf Steen), Kåre Øvregard (for Kjell Magne Fredheim), Ernst Wroldsen (for Liv Aasen), Arnljot Norwich (for Thor Knudsen), Kjell Furnes (for Kjell Magne Bondevik), Leiv Blakset (for Johan J. Jakobsen).

Av Regjeringens medlemmer var til stede: Statsminister Gro Harlem Brundtland, utenriksminister Thorvald Stoltenberg, handelsminister Jan Balstad.

Følgende embetsmenn ble gitt adgang til møtet: Fra statsministerens kontor: Statssekretær Eldrid Nordbø. Fra Utenriksdepartementet: Statssekretær Asbjørn Eikeland, byråsjef Erik Nygaard.

Videre var til stede komiteens delegasjonssekretær, Jon Bech.

Dagsorden

1. EF/EFTA-prosessen.

2. Eventuelt.

KOMITEENS LEDER: Det er sendt innkalling til dette møtet i skriv av 11. august med forslag til dagsorden. Er det noen merknader til innkallelsen eller til forslaget til dagsorden? - Det er det ikke.

Sak nr. 1.

EF/EFTA-prosessen.

(SL) STATSMINISTER GRO HARLEM BRUNDTLAND: La meg først si at handelsministeren kommer så snart han har landet på Fornebu. Vi prøvde å få til møtet så tidlig som komiteen ønsket, men det førte dessverre til at handelsministeren kommer litt ut i møtet.

Jeg omtalte opplegget for den såkalte Oslo-prosessen på møtet i komiteen 9. juni.

Jeg viste da til at EFTA og EF på et møte 28. april var blitt enige om å nedsette en styrings-gruppe - høynivågruppen - til å drøfte innhold og rammer for et utvidet, utdypet og mer strukturert sam-arbeid.

Man nedsatte fem arbeidsgrupper på embets-mannsnivå til å kartlegge mulighetene for utvidet sam-arbeid på følgende områder:

Fri bevegelse av varer, fri bevegelse av tjenester og kapital, fri bevegelse av personer, sam-arbeid på områder utenfor det indre marked, legale og institusjonelle spørsmål.

Det understrekes at arbeidet i arbeidsgruppene ikke er blitt behandlet av de politiske myndighetene i EFTA-landene, ei heller samlet av EF-kommisjonen eller EF-rådet. Dette vil skje etter fremleggelse av det samlede kartleggingsarbeidet 20. oktober.

Resultatet av dette arbeidet vil ligge til grunn for politisk behandling i EFTA-landene og i EF, før et felles EFTA-EF-utenriksministermøte i Brussel 19. desember tar stilling til om det vil være grunnlag for videre drøftelser.

Den 25. juli hadde høynivågruppen møte. Det ble gjort opp status for de fire første arbeids-gruppenes arbeid så langt. Gruppene har arbeidet på den måten at EFTA-landene først har hatt interne møter, med påfølgende møter med EF-kommisjonen.

Man har så langt hatt anledning til å identi-fisere områder for utvidet og utdypet samarbeid. Kart-leggingsarbeidet ble av begge parter karakterisert som vellykket og konstruktivt.

I høynivågruppen var man enige om at arbeidet i de fire første gruppene så langt hadde vist betydelig felles interesse som grunnlag for videre drøftelser om et utvidet samarbeid.

På flere områder er det nødvendig med videre arbeid, og arbeidsgruppene vil fortsatt møtes etter behov. Gruppene vil holde nær kontakt med den femte gruppen, som skal vurdere legale og institusjonelle spørsmål.

(SL) Når det gjelder gruppenes arbeid så langt, kan vi si følgende:

EFTA-gruppene har i sitt kartleggingsarbeid tatt utgangspunkt i EFs eksisterende regelverk og ut fra dette vurdert på hvilke områder EFs regelverk kan tjene som grunnlag for fremtidige drøftelser.

EFTA-landene vil fortsette gjennomgangen av EFs regelverk for å identifisere uoverensstemmelser i forhold til nasjonal lovgivning samt problemer av politisk eller konstitusjonell art som vil måtte bli lagt til grunn ved eventuelle forhandlinger.

EFTA-landene har i alle de fire første gruppene spesielt fremholdt at man legger vekt på rett til å ha høye standarder og strenge regler når det gjelder krav til helse, sikkerhet og miljø.

EFTA har videre lagt vekt på mekanismer for samarbeid i den fremtidige utforming av Det Europeiske Økonomiske Samarbeidsområdet - EØS. Dette er spørsmål som vil bli drøftet i gruppen for legale og institusjonelle spørsmål.

Når det gjelder de enkelte gruppenes kartlegging, har gruppen for fri bevegelse av varer fulgt en bred tilnærming basert på ikke-diskriminering.

Man holder fast ved at grensekontrollene skal opprettholdes.

Man legger vekt på at konformitet med GATT må sikres.

Man går inn for at forhandlinger om tekniske handelshindringer skal bygge på harmonisering og gjensidig godkjenning av tester. På områder der det ikke er foretatt harmonisering, vil man vurdere nærmere prinsippet om at varer som er lovlig produsert i ett EØS-land, fritt skal kunne omsettes innen EØS.

Frihandelsavtalene pålegger partene konkurranseregler på grunnlag av en forutsetning om at konkurranseretten i EFTA-land og EF er tilnærmet likeverdig.

Felles konkurransepolitikk er likevel reist som et sentralt spørsmål. Internt i EFTA mener Sveits at felles regler ikke er nødvendig for å sikre like konkurransevilkår. De fem andre landene har tatt til orde for at spørsmålet om felles konkurransepolitikk blir utredet nærmere.

Når det gjelder et fremtidig EØS-arrangement for varer, vurderes i hovedsak to alternativer: En

(SL) utbygget frihandelsavtale eller en tollunionsavtale.

I erklæringen etter EFTAs statsministermøte sa EFTA-landene seg "villige til å granske ulike alternativer og måter å styrke bånd mellom EFTA-landene og EF på." Det het videre at landene ikke ville "utelukke noen slike alternativer fra vår fremtidige dialog med EF."

Det er denne dialogen som nå pågår. Det finnes flere ulike alternativer for et tollunionsarrangement. Arbeidsgruppen har bedt gruppen for juridiske og legale spørsmål utrede problemstillingen videre. Samtidig skal gruppen vurdere nærmere om en eventuell utbygging av frihandelsavtalene kan være et like hensiktsmessig redskap for et utvidet samarbeid mellom EFTA og EF.

EFTA har tatt til orde for frihandel med fisk i EØS. EF-kommisjonen svarer med å vise til at EF tradisjonelt kopler markedsadgang og adgang til ressurser. Dette vanskeliggjør en klargjøring på dette området.

Felles landbrukspolitikk er ikke vurdert som aktuell. EF har imidlertid tatt til orde for en spesiell behandling av visse varer produsert i Sør-Europa - og jeg kan si hva det dreier seg om: kapers, appelsiner, tørkede aprikoser, jordbær, portvin og sherry. Få av disse produktene berører vitale norske landbruksinteresser.

Arbeidsgruppen for fri bevegelse av tjenester og kapital:

EFTA-landene erkjenner viktige prinsipper i EFs system,
- harmonisering av grunnleggende standarder og regelverk, og
- gjensidig godkjennelse av ulike lands bestemmelser og praksis.

På denne bakgrunn er man innforstått med prinsippet om hjemlandskontroll og tilsyn, dvs. at et foretaks virksomhet i ett land kontrolleres fra foretakets hjemland og ikke vertsland.

Gruppen mener at det bør arbeides videre med etablering av et EØS for tjenester bygget på prinsippene om frihet til å tilby tjenester over landegrensene og rett til etablering.

Fra EFTAs side er det gitt uttrykk for visse problemer knyttet til direkte investeringer og konsesjonslovgivning. Disse spørsmålene vil bli drøftet videre.

Norge og andre EFTA-land har gitt uttrykk for

(SL) problemer knyttet til utenlandske finansinstitusjoners rett til å etablere direkte filialer i Norge og oppheving av begrensninger på utlendingers eierandeler i norske selskaper og begrensninger i valutaliberaliseringen knyttet til skattehensyn.

Norge og mange EFTA-land har i dag færre begrensninger på kapitalbevegelser enn flere EF-land. EFTA mener at liberalisering av kapitalbevegelsene må skje skrittvis og likt overfor alle EF-land.

I gruppen var det enighet om at overgangsordninger kan bli nødvendig. (Fire EF-land har fått overgangsordninger når EF etter planen opphever begrensningene på kapitalbevegelsene 1. juli 1990.)

Fra EFTAs side ble det vist til at man ønsker utvidede konsultasjonsordninger innenfor det økonomiske og monetære området.

Arbeidsgruppen for fri bevegelse av personer:

Gruppen har pekt på at fri bevegelse av personer vil kunne være en del av et EØS. Partene er i utgangspunktet innstilt på å gå inn i en bred drøftelse av spørsmål knyttet til dette området.

Spørsmålet må også ses i sammenheng med flere områder som utdanning, likestilling, sosiale rettigheter osv.

Det er fra EFTAs side gjort klart at etablering av et felles arbeidsmarked mellom EFTA og EF vil kreve endringer i politikk så vel som lovgivning. Her har også Norge gitt uttrykk for at vi har lovgivning og politikk på dette området som i så fall vil kreve endringer og politisk behandling, dessuten at det helt sikkert vil være behov for overgangsordninger. Jeg har sett det har stått omtalt at Sveits, Island og Lichtenstein ikke har tatt reservasjoner, men Sveits har pekt på det forhold at Sveits og Lichtenstein i dag har 25 pst. arbeidstakere fra EF og at dette setter disse land i en særstilling i forhold til andre EF-land. Når det gjelder Island, er det sagt at landet er så lite at de ser visse vanskeligheter med å åpne fullt ut på dette området. Fra norsk side har vi pekt på hva som er vår situasjon, nemlig innvandringsstopp. Det må i tilfelle skje betydelige politiske og lovgivningsmessige forandringer fra vår side også.

Fra EFTAs side er det gjort klart at spørsmålet om fri bevegelse av personer må ses i sammenheng med de resultater som kan oppnås på andre områder innenfor samarbeidsprosessen som vil ha betydning ikke minst for sysselsettingen.

(SL) Fra norsk side kommer særlig norske eksportbedrifters adgang til EF-markedet inn som en viktig faktor.

Arbeidsgruppen for områder utenfor det indre marked:

Det har vært en viktig betingelse for EFTA-landene at samarbeidet ikke utelukkende skal begrenses til spørsmål knyttet til det indre marked.

Arbeidsgruppen har drøftet grunnlag for utvidet samarbeid på områdene forskning og utvikling, miljøvern, utdanning, den sosiale dimensjon, forbrukervern, samarbeid mellom små og mellomstore bedrifter, turisme m.v.

EFTA-landene har ønsket et bredest mulig samarbeid på disse områdene.

Fra EFTAs side ble det understreket at det retningsgivende prinsipp for samarbeidet må være å beskytte høye sosiale og miljømessige standarder.

EFs rettsregler vil kunne danne utgangspunkt for videre drøftelser, men det er også områder der EF selv er inne i en prosess med utforming av sin egen politikk.

Fra EFs side har man understreket sammenhengen mellom det indre marked og utviklingen i de sydlige medlemsland. Man har lagt vekt på betydningen av økonomisk og sosial utjevning i de fremtidige drøftelsene - "cohesion".

EFTA erkjenner på sin side viktigheten av dette prinsipp.

Arbeidsgruppen for legale og institusjonelle spørsmål:

Arbeidsgruppen står ved begynnelsen av sitt arbeid. Gruppen vil arbeide med en rekke spørsmål som er blitt henvist fra de øvrige fire gruppene og med spørsmål oversendt fra EFTAs juridiske ekspertgruppe.

Arbeidsgruppen vil også arbeide med ulike modeller for felles beslutningsprosesser og for tidlig informasjonsutveksling og konsultasjon på alle plan mellom EFTA og EF når EF forbereder beslutninger og politikk av betydning for EØS.

Gruppen vil arbeide videre med slike spørsmål, samt:

- Hvordan sikre EFTA lik rett med EF til å fremme initiativ.

(SL)

- Effektiv anvendelse av felles regler i EØS-området.
- Mulige mekanismer for kontroll og håndheving.
- Tvisteløsning.
- Ordninger for mest mulig ensartet fortolkning av EØS-regler.

Arbeidsgruppen vil holde nær og løpende kontakt med kartleggingsarbeidets styringsgruppe, det jeg kalte høynivågruppen.

Den videre arbeidsplan er denne:

Hovedtyngden av arbeidet vil skje i arbeidsgruppen for legale og institusjonelle spørsmål i løpende kontakt med styringsgruppen. Samtidig vil det være aktuelt for de fire øvrige arbeidsgruppene med videre kartlegging.

20. oktober møtes EFTA-EF på høyt embetsmannsnivå for å oppsummere kartleggingsarbeidet.

Fra slutten av oktober fram til det felles utenriksministermøtet EFTA-EF 19. desember må EFTA-landene og EF-kommisjonen ta stilling til kartleggingsarbeidets konklusjoner.

Det må da avgjøres om det er grunnlag for videre drøftelser for å oppfylle den sentrale ambisjon i Oslo-erklæringen, "... et mer strukturert fellesskap med felles beslutningsprosesser og felles administrative institusjoner med sikte på å gjøre vårt samarbeid effektivt." (art. 9)

"... størst mulig realisering av fri bevegelse av varer, tjenester, kapital og personer, med det siktemål å skape et dynamisk og enhetlig europeisk økonomisk rom." (art. 11)

"... (utvikling av samarbeidet) på områder som går utover programmet for det indre marked." (art. 12) Dette har EFTA-landene lagt stor vekt på.

I EFTAs råd vil samarbeidsprosessen bli drøftet på et uformelt ministermøte 27. oktober.

Med denne timeplanen for prosessen ser det ut som det vil være aktuelt med en redegjørelse for Stortinget i november måned en gang, i tillegg til nødvendige møter i denne komite, som kan komme til å finne sted i slutten av oktober eller begynnelsen av november.

(SL) KOMITEENS LEDER: Jeg takker statsministeren for interessant redegjørelse og gir ordet til førstemann på talerlisten, som er Buttedahl.

JOAHN BUTTEDAHL: Den redegjørelsen som vi nå har fått fra statsministeren, inneholdt en del interessante opplysninger - opplysninger som det fra flere hold er blitt bedt om må bli gjort kjent utover denne forsamling. Jeg vil få lov til å begrunne hvorfor jeg mener det er riktig, hvis lederen tillater at jeg bruker et par minutter på det.

Vi har fått det bestemte inntrykk - og norske embetsmenn har gitt uttrykk for - at man har kommet mye lenger i dette arbeidet enn vi har trodd. Vi har fått inntrykk av at disse rapportene er viktige i arbeidet med å følge opp Oslo-møtet fra mars 1989 og finne fram til et samarbeid EF - EFTA i praksis.

Så var det spørsmålet hvorfor man ikke får del i de synspunkter som embetsmennene har fremført og nedfelt i rapportene som norsk syn. Jeg regner med at embetsmennene ikke har arbeidet i vakuum, men at de har hatt nær kontakt med den politiske ledelse i de ulike departementer og de grupper som er nedsatt fra Regjeringens side. Handelsministeren sa i sin redegjørelse den 26. april i år følgende: "En viktig betingelse for at vi skal lykkes med vår tilpasning til det indre marked, er at stadig flere blir klar over de utfordringer vi står overfor." Og videre: "Regjeringen har lagt stor vekt på å spre informasjon og bygge opp et apparat som kan gi informasjon." Jeg understreker dette at "stadig flere må bli klar over de utfordringer vi står overfor". Derfor mener jeg at det som er gjort fra norsk side - jeg understreker fra norsk side - bør komme offentligheten til kjenne, for det er så mange ting som er av viktighet - hvordan samarbeidet mellom EFTA og EF bør være, og hvordan det politiske miljø i Norge bør kunne delta.

Vi er i en spesiell situasjon ved at Stortinget er oppløst. Jeg antar at det ville ha vært et forholdsvis stort rush overfor Stortingets kontor for å få denne saken fram for Stortinget hvis disse rapportene hadde foreligget mens Stortinget var samlet, det være seg ved møtets slutt, i spørretimen, ved interpellasjon, grunngitt spørsmål eller på andre måter. Det er det nå ikke mulighet for. Ut fra det som nå foreligger, synes jeg det vil være riktig å be om at statsministerens redegjørelse for den utvidede utenrikskomite blir tilstillet komiteens medlemmer, og at den kan brukes i den offentlige debatt i den situasjon vi nå har, hvor vi har folket i tale, og at de synspunkter som kommer til kunnskap her i dag,

(SL) også kan brukes på en behendig måte. Jeg vet at det primært er hemmelige forhandlinger vi har i denne komite, men med den situasjon vi har, og at det er enkelte partier som mener at EF-saken er en stor sak - i parentes bemerket har jeg inntrykk av at det kanskje er andre partier som mener at det ikke er det foreløpig - vil jeg be om lederens bidrag til at man kan få denne redegjørelse mangfoldiggjort og utdelt til komiteens medlemmer, og at den kan brukes i det videre arbeid som pågår, også utenfor disse fire vegger.

Takk så langt.

THEO KORITZINSKY: Jeg vil først si noe om behandlingsmåten.

Vi hadde en EF-debatt i Stortinget 11. mai. For noen av oss var det nødvendig å legge ned en del arbeid for å få til det møtet i åpent storting. Det har også vært nødvendig med en del arbeid og press for å få til dette møtet i den utvidede utenrikskomite. Nå er jeg glad for at statsministeren antyder en åpen EF-debatt i Stortinget sannsynligvis i november kommende høst. Jeg tror det hadde gavnet forholdet regjering - storting om en fra Regjeringens side tidligere, og mer regelmessig, hadde vært åpen for orienteringer og debatter i åpent storting om forholdet EFTA - EF. Det er flere partier som har etterlyst en større åpenhet i Regjeringen for slik regelmessighet. Hvis Regjeringen hadde signalisert vilje til f.eks. halvårlige åpne EF-debatter fram til 1992, hadde mange av oss sluppet å bruke så mye energi for å få til den større åpenhet som vi alle vet likevel tvinger seg fram.

Så til spørsmålet om legitimitet. I denne saken er det svært viktig med et tillitsforhold mellom de ulike partier og Regjeringen. Det tillitsforholdet vil bli sterkere jo mer alle parter er innstilt på en mest mulig åpen prosess, gjennom redegjørelser og gjennom debatter i åpent storting. Regjeringens formelle legitimitet i arbeidet med disse spørsmål er selvklar. Utenrikspolitikk er i Norge som i andre land Regjeringens prerogativ. Men vi vet alle at forholdet EFTA - EF og Norges forhold til EFs indre marked er vel så mye innenrikspolitikk som utenrikspolitikk. Det har med norsk distriktspolitikk, med helse- og sosialpolitikk, med miljøvernpolitikk å gjøre. Det gjør at Regjeringen i denne saken bør strekke seg lenger i å ha nær kontakt med Stortinget og legge opp til åpne debatter enn i andre utenrikspolitiske saker.

Så til selve saken. Det var en viktig rede-

(SL) gjørelse statsministeren gav oss. Men det ville, som Buttedahl sa, være en fordel om de norske synspunktene kunne bli sendt komiteens medlemmer i skriftlig form. Jeg har full forståelse for at det ikke kan sendes ut skriftlig materiale til videre offentlig bruk for oss som medlemmer, som omhandler andre lands posisjoner i en pågående prosess. Men skal debattene mellom partiene og skal orienteringen overfor velgerne være noe mer enn orienteringer og debatt om tidspunkter, om forhandlingstaktikk og -opplegg, er vi nødt til å få på bordet noe mer politiske vurderinger og avveininger enn f.eks. det som lå i Regjeringens redegjørelse for åpent storting 11. mai. Jeg synes en del av det som nå er sagt fra statsministerens side, åpner for spennende politiske problemstillinger og avveininger, bl.a. det som ble nevnt i forbindelse med bevegelse av arbeidskraft og grensekontroll. Derfor tror jeg synspunktene fra norsk side er godt egnet i debattene fremover om Norges forhold til EFs indre marked.

KOMITEENS LEDER: Som nevnt har jeg tegnet meg selv, og jeg har heller ikke flere på talerlisten.

Først et spørsmål: Jeg ser i regjeringssjefenes erklæring fra Oslo-møtet at de sier bl.a.: "Vi tenker oss at forhandlingene vil lede til en størst mulig realisering av fri bevegelse av personer". Den gjelder fri bevegelse av annet også, men jeg festet oppmerksomheten spesielt ved fri bevegelse av personer, som skal gjennomføres i "størst mulig utstrekning". Jeg synes det måtte være av interesse å få litt nærmere rede på om Regjeringen i sine grundige overveielser før formuleringen av dette punkt la spesielle reservasjoner i uttrykket "en størst mulig", eller om man med dette mente at en full realisering av fri bevegelse av personer ville være mulig, og at reservasjonene skulle gjelde andre del av setningen, som gjelder fri bevegelse av varer, tjenster og kapital.

Så en bemerkning i forbindelse med de fremkomne ønsker om offentlighet. Jeg synes det er riktig å minne komiteen om reglementets bestemmelser om dette. Det står i § 13 nest siste ledd: "Forhandlingene i den utvidede komite skal holdes hemmelige, hvis intet annet uttrykkelig bestemmes." Videre står det: "Lederen kan bestemme at også innkallelsen til møtet skal være hemmelig." Lederen har i dette tilfelle, og under inntrykk av samtlige partiers ønsker om større åpenhet, gått inn for at innkallelsen ikke skal være hemmelig, slik man har sett.

Vi kan ikke nå bestemme å offentliggjøre

(SL) redegjørelsen, som er gitt under forutsetning av at møtet er lukket. Men vi er alle enige om at størst mulig åpenhet er av interesse, så jeg vil anta at løsningen i tilfelle måtte være at statsministeren får anledning til fritt å plukke ut de deler av redegjørelsen som Regjeringen måtte mene ikke bør være offentlig av hensyn til Norges forhandlingsposisjon og forholdet til fremmede makter, men at man for øvrig kunne sende ut alt det materiale som må antas å være av interesse for komiteens medlemmer med sikte på at de eventuelt må kunne bruke dette.

Det foreligger en mulighet for å sende informasjon til komiteens medlemmer som ikke kan offentliggjøres, men da må vi naturligvis be om å få fullstendig klargjort hva som må være hemmelig av hensyn til forhandlingssituasjonen, og hva som ikke må være hemmelig, idet komiteens medlemmer selvfølgelig vil legge den største vekt på ikke å slippe ut et ord om hva som har skjedd når det kan skade vår forhandlingssituasjon.

Jeg tror det kunne være interessant om statsministeren kunne reagere på Buttedahls forespørsel, idet jeg går ut fra at Buttedahl er enig i det jeg sa om de begrensninger som i tilfelle må legges på innholdet i den redegjørelse som det måtte være tale om å sende skriftlig.

JOHAN BUTTEDAHL: Jeg vil bare få lov til å komme med en kort merknad før statsministeren eventuelt svarer.

Når lederen snakket om å måtte plukke ut fra statsministerens redegjørelse avsnitt som kan vanskeliggjøre vår forhandlingssituasjon, tillater jeg meg å være litt i stuss, for å bruke et slikt uttrykk. Hvilke forhandlinger er det egentlig vi fører for tiden? Jeg har forstått det slik ut fra det som har stått i pressen og ut fra det statsministeren nå kom med, at det foregår en kartlegging, det er såkalt "på den ene side, og på den annen side"-samtaler og rapportskrivning om problemer og muligheter i samarbeidet EF - EFTA.

Ellers deler jeg naturligvis lederens oppfatning av ting som angår fremmede stater. Jeg er interessert i det Koritzinsky også fremhevet, nemlig de norske synspunkter og vurderinger så langt, og ikke minst - noe som er svært aktuelt - et felles arbeidsmarked mellom EFTA og EF. Statsministerens egen statssekretær tok dette opp allerede den 26. juli i et intervju med Nationen, og statsministeren gjentok det her. Det er en sak der det fra norsk side, forstår

(SL) jeg, er gitt uttrykk for at vi har en lovgivning som må endres når det gjelder oss, hvis det skal kunne gjennomføres fullt ut, og det vises til innvandringsstoppen.

KOMITEENS LEDER: Lederen vil for ordens skyld bemerke at begrepet "forhandlingssituasjon" ikke bare gjelder aktuelle pågående forhandlinger, men også fremtidige forhandlinger, og for øvrig at jeg tror det vil være uhensiktsmessig å prøve å trekke noen særlig skarpe skiller mellom samtaler, kartlegging og forhandlinger.

STATSMINISTER GRO HARLEM BRUNDTLAND: La meg komme tilbake til diskusjonen om hva vi kan tilstille Stortingets medlemmer eller offentligheten generelt om dette. Det vil jeg gjerne ta til slutt.

Det har vært et par substansielle spørsmål her. Buttedahl var først og fremst opptatt av den siden, og jeg skal komme tilbake til det spørsmålet.

Koritzinsky nevnte behovet for hyppige stortingsdebatter om EF-spørsmål, hvis vi skal si det enkelt. La meg si til det at jeg tror Stortinget langt oftere enn hvert halvår kommer til å ha viktige debatter hvor spørsmål som angår det indre marked og EF og Norges og EFTAS forhold til det kommer til å være på dagsordenen. Jeg tror vi får en helt annen form i neste stortingsperiode når det gjelder disse tingene. De kommer inn direkte i ulike fagkomiteer også, og vi kommer til å få brede debatter som vil angå flere enn den ene komiteen. La meg som eksempel bruke finanskomiteen i tillegg til utenrikskomiteen, jeg kan tenke meg industrikomiteen og sosialkomiteen osv. Debattene i Stortinget kommer til å bli oftere enn hvert halvår, uansett hvor mange redegjørelser vi kommer til å gi om EF - EFTA-prosessen som sådan. Vi kommer bl.a. med en del vurderinger av utviklingstrekkene i Europa som et eget avsnitt i nasjonalbudsjettet, som en del av beskrivelsen av rammevilkårene for Norge og for andre europeiske nasjoner. Det er ett eksempel. Det betyr at i debatter i høst om konkrete spørsmål som finanskomiteen arbeider med, vil disse ting være en del av debattgrunnlaget. Slik tror jeg det blir på mange områder. Det er nettopp av den grunn at norsk tilpasning til det som skjer i Europa, til EFs indre marked, som Koritzinsky pekte på, er veldig mye innenrikspolitikk. Det gjelder generelt for utenrikspolitikken, mye mer enn folk er klar over, men det blir veldig tydelig på dette området.

(SL) Så var det Willoch som spurte om uttrykket "lengst mulig i retning av", som står i statsministererklæringen. Dette er en generell og prinsipiell innfallsvinkel, som jeg også i forbindelse med gjennomgangen før statsministermøtet orienterte denne komiteen om. Problemet er blitt berørt før fra norsk side. I prosessen opp mot statsministermøtet var det poenget når det gjaldt fri bevegelse av personer, det vi markerte som det vanskeligste. Hvor langt Norge tror det kan være riktig eller mulig å gå i den retningen, har vi ikke tatt stilling til verken før statsministermøtet eller etterpå. Det vi har gjort i prosessen nå, er å peke på at vi her står overfor store problemer, større enn på andre områder kanskje. Jeg er helt overbevist om at hvis man skal gå inn i økt samarbeid og tilpasning til EFs indre marked, er dette et element i den historien som EF kommer til å legge vekt på, og som vi ikke kan komme og si at vi ikke vil diskutere en gang, punktum finale. Vi kan ikke sette kryss over en frihet som for dem er helt sentral. Det vi må gjøre, er å diskutere hvor langt det er mulig og riktig å gå. Vi har gitt uttrykk for at vår lovgivning er streng, at vår politikk innebærer en kraftig regulering på dette felt, og at det vil være behov for overgangsordninger hvis dette skal bli en del av et forhandlingsresultat. Her kommer også den problemstillingen at det går ikke an å ta stilling til dette spørsmålet isolert fra alle andre. Alle partier i Stortinget er nødt til å ta stilling til spørsmålet: Hvilke problemer ser vi med et fritt arbeidsmarked sett i forhold til hva vi vinner med hensyn til norsk økonomisk utvikling, eksportinteresser og muligheter for økonomisk vekst? Poenget er at Regjeringen i dag ikke har noe grunnlag for å foreta en slik oppsummering av momenter, og det gjør at jeg overfor denne komite ikke kan si hvordan vi står når vi kommer fram til 20. oktober eller 15. november, eller når vi er i stand til å se hvor vi står i dette bildet totalt sett. Å gi inntrykk av at det her foreligger grunnlag for å trekke konklusjoner gjennom å ta biter av en bred prosess som henger så nært sammen, har jeg store vanskeligheter med.

Her går jeg over til temaet norske synspunkter. Det er fremkommet masse muntlig og delvis skriftlig i denne prosessen som er lagt opp som en uformell embetsmannsprosess mellom EFTA og EF, uten politisk klarering. Verken Regjeringen som kollegium eller de enkelte departementer - altså på politisk nivå - har arbeidet på den måten at vi har sittet og lest hvert ord som embetsmennene har sagt i disse gruppene. Det arbeidet som nå skjer, er av uformell art, og hovedpoenget er å få en gjensidig belysning av lovgivning, regelverk og posisjoner, slik at man skal kjenne hverandres nasjonale situasjon best mulig - at embetsmennene i disse gruppene både i EFTA og EF best

(SL) mulig skal kunne se hvor vi har felles muligheter, felles problemer, hvor vi må gi og ta, osv. Jeg ville se det som nesten en umulighet å gi ut en slags kokebok over hva norske embetsmenn i de forskjellige departementer har bidratt med, og hvordan de har gitt en faktabeskrivelse av hva som er norsk lovgivning og situasjon. Det ville være en parallell til at Regjeringen, lenge før den hadde fått grunnlag for å trekke konklusjoner, skulle gi ut interne embetsmanns-notater om ting som ikke har fått politisk stempel, som ikke Regjeringen eller det politiske nivå tegner for. Nå sier jeg åpent til dere hva jeg mener om dette.

Jeg har ikke noe imot å skrive en artikkel som kan gå til alle landets aviser, samtidig som jeg lager et notat som alle stortingsrepresentantene kan få, som har samme innhold. Det er klart jeg kan gjøre det. Men orienteringen her i dag er gitt til denne komite.

JOHAN BUTTEDAHL: Vi er alle innforstått med at dette er et forum hvor vi forsøksvis skal prøve å være nøkterne og fri for uttrykk som kan virke provoserende, men jeg må umiddelbart få gi uttrykk for at statsministeren var svært defensiv og lite imøtekommende. Hun fremstilte det som om de rapporter som foreligger, er å sammenligne med interne departements-dokumenter om hvilken som helst annen bagatellsak som måtte sveve mellom ulike departementer.

Jeg er av den oppfatning at EF - EFTA-spørsmålet er en av de største saker som Norge har til behandling, og jeg har gått ut fra som en selvfølge at de utmerkede embetsmenn som har vært med i disse gruppene, ikke har arbeidet i noe vakuum. Jeg går videre ut fra som en selvfølge at det har vært en rådgivningstjeneste, om enn ikke direkte med statsministeren, så med hennes nærmeste politiske medarbeidere, slik at det ikke foreligger formuleringer på Norges vegne og seks EFTA-land og 12 EF-land som er helt fremmed for den norske statsministeren eller den norske regjering. Hvis det er tilfelle må jeg si - og da er jeg veldig forsiktig - at jeg er overrasket. Jeg regner med at det ikke var det statsministeren mente. At ikke hvert eneste punktum er satt i samråd med den politiske ledelse, kan jeg se, men gehalten og substansen i disse rapporter, som i store trekk gjenspeiler problemer og muligheter - jeg gjentar de to ordene, for det er de som er brukt hver gang: å kartlegge problemer og muligheter - kan ikke være fremmed for statsministeren og hennes politiske medarbeidere.

(SL) Hun tilbyr seg altså å skrive en artikkel. Det er klart at jeg som medlem av den utvidede utenrikskomite ikke har noen mulighet til å be statsministeren om en spesiell handling uten at det er flere som mener det samme, eller at hun selv innser at saken er av så vital betydning og så interessant for norsk opinion at hennes redegjørelse for denne forsamling i dag, som jeg synes var brukbar og interessant, kan komme oss skriftlig til kunnskap og bli brukt i den offentlige debatt.

Statsministeren tok opp substansen i en del sentrale punkter. Jeg aksepterer at det, som hun sa, ikke er trukket noen konklusjon. Det ville også være uriktig, fordi dette er en kartlegging. Men jeg gad vite hvordan reaksjonene ville bli dersom vi skal gå ut fra dette møtet og møte pressen og si at dessverre, jeg kan ikke fortelle dere noe om hva Regjeringen har tenkt å gjøre, jeg er kneblet, jeg kan ikke gi noen synspunkter, for dette er så alvorlig, eller dette er så bagatellmessig. Jeg må da trekke mine egne konklusjoner om hva jeg tror vil skje eller ikke skje. Jeg synes det måtte være både i statsministerens og Regjeringens og ikke minst Stortingets egen interesse at noe kjøtt og kanskje også litt blod kunne komme fram i denne saken. Jeg bare anmoder på en vennlig måte om at det må kunne komme noe mer konkret ut av denne samtalen i dag.

(GSR)

THEO KORITZINSKY: Jeg er enig i hovedintensjonen i Buttedahls appell fordi jeg oppfatter det som en appell til Regjeringen om i enda større grad å prøve å presentere både overfor Stortinget og overfor opinionen de mer politiske utfordringene, mulighetene og problemene i hele EF-EFTA-prosessen.

Jeg skal ikke ta en reprise på den debatten vi hadde i Stortinget den 11. mai. Men vi husker alle at det kom kritikk fra enkelte av oss mot Regjeringen fordi den la opp til en for teknisk orientert, administrativt orientert, forhandlingstaktisk orientert redegjørelse.

Jeg synes det er positivt at statsministeren nå kan tenke seg å lage et "åpent" notat til Stortingets medlemmer med utgangspunkt i det politiske innhold i den redegjørelse som hun har gitt oss. Det er klart at en kan oppleve det som litt komisk at vi her i den utvidede sitter og diskuterer avisinnlegg og notater, men det er en meget spesiell situasjon fordi Stortinget ikke er samlet. Det er mange av oss som har behov for å få en mer politisk orientert informasjon om den prosessen som nå er i gang mellom EF og EFTA, og som Norge deltar i.

Det kom visse utredningsrapporter i forrige måned. De har, som Buttedahl sa, ikke sprunget ut av et politisk vakuum - det er helt klart, samtidig som vi alle innser at de ikke er politisk ferdigsnekret i sin endelige form.

Min konklusjon er: La oss imøtese et notat fra statsministeren om de rapporter som foreligger - i den grad en kan skrive noe åpent om dem - om de norske avveiningene, de norske hovedproblemstillingene, de norske dilemmaene, og så håpe at et slikt notat kan gi utgangspunkt for en mest mulig saksorientert og fruktbar debatt i månedene som kommer.

BORGHILD RØYSELAND: Jeg skal ikke si så mye, men litt på vegne av Kristelig Folkeparti.

Det er ikke ukjent for dere som er her, at Kristelig Folkepartis leder, Bondevik, har gått ut og nevnt disse rapportene som ligger i departementet, og mener at de nå bør offentliggjøres og legges fram allerede før valget.

Jeg har i denne valgkampen møtt mange mennesker som er spesielt interessert i dette med fri bevegelse av personer. Det er klart at dette rører seg veldig dypt. Jeg støtter Buttedahls syn på dette. Om **det er nok med** en avisartikkel - kanskje bør det være et både-og. Dette er en sak som folk er veldig opptatt av i denne valgkampen, og vi bør ha stor åpenhet allerede nå.

(GSR)

KOMITEENS LEDER: Lederen er av den oppfatning at vi ikke bør diskutere videre hvorvidt statsministeren skal skrive en avisartikkel, men konsentrere oss om spørsmålet om hun skal skrive et notat. Et notat bør inneholde mer enn det er plass til i en artikkel.

Jeg vil prøve følgende prøvekonklusjon - at vi anmoder statsministeren om å utarbeide et notat om innholdet i den redegjørelsen hun har gitt her i dag, men renset for ting hun mener ikke kan offentliggjøres nå av hensyn til rikets forhandlingssituasjon. Dette notat kan vi anmode om å få tilsendt komiteens medlemmer. Om statsministeren skulle ønske å sende det til andre medlemmer av Stortinget, er det utmerket.

STATSMINISTER GRO HARLEM BRUNDTLAND: Jeg viser til at jeg trenger ingen anmodning fra komitelederen for å gjøre det. Jeg sa at det ikke er noe i veien for at jeg kan skrive et slikt notat, men det ligger i det at det notatet må være slik at det ikke er farlig om det kommer på avveie - punktum finale; det er mitt poeng. Et notat kan være lenger og er ikke egnet som avisartikkel. Jeg nevner det for å illustrere at det vi kan gjøre utover å informere denne komiteen, er å beskrive noe som lar seg beskrive, og som offentligheten kan bli kjent med. Der synes jeg skillelinjen går, og det tror jeg ikke det er noen uenighet om.

Så vil jeg si til Buttedahl at det var et følelsesladet innlegg han holdt som ikke egner seg i denne komiteen. Jeg understreker at interne dokumenter i departementene ikke er bagateller - man må ikke misforstå. Dette dreier seg om prinsipper, og det dreier seg om arbeidsformer som både den nåværende regjering og eventuelt framtidige regjeringer er nødt til å respektere.

Jeg er litt overrasket over at det ikke også fra andre partier enn Buttedahls understrekes klarere enn det en gjør i dette møtet at vi faktisk er avhengig av i dette landet å holde på visse arbeidsformer, selv om det er valgkamp, og selv om Senterpartiet har et sterkt behov for andre ting enn det som egentlig dreier seg om vanlige arbeidsformer.

Jeg har orientert komiteen om at dette har vært et embetsmannsarbeid som først og fremst er et kartleggingsarbeid, og som egentlig går ut på at man har arbeidet ut fra norsk politikk og norsk virkelighet slik den er i dag, og beskrevet det i samarbeid med 17 andre land, eller EF-kommisjonen og fem andre EFTA-land. Vi i Regjeringen har ikke hatt noe å legge fram for denne komiteen til overveielse, til råd fra komiteen. Den prosessen som er startet her, har vi orientert komiteen

(GSR)

om på et langt tidligere tidspunkt. Vi står midt i et arbeid som komiteen ble orientert om i juni, og som går tilbake til de orienteringer som er gitt om statsministermøtet og alt som har skjedd forut. Hadde vi fra Regjeringens side hatt problemstillinger å legge fram for komiteen om våre vurderinger og avveininger, hadde situasjonen vært en helt annen. Her foreligger intet slikt.

Jeg la merke til at uttrykket "norske avveininger" ble brukt. Det har ikke vært gjort norske avveininger, for norske avveininger krever politiske vurderinger og konklusjoner, og slike har ikke vært foretatt. Dermed står vi i en situasjon hvor vi verken har foretatt våre egne avveininger eller har noe grunnlag for å be dere om å hjelpe oss å foreta avveininger. Jeg synes det er viktig at dette er klart etter dette møtet, for da hadde situasjonen vært en helt annen.

La meg illustrere mitt poeng ved å si at den svenske riksdagen har lagt opp til et møte i deres tilsvarende komite den 11. september. Det har ingenting med det norske valget å gjøre, men det er deres vurdering av et tidspunkt. Riksdagen har også sommerferie, som vi har her, men den 11. september er de fleste på plass i hovedstaden, og de vil da få en orientering om EF-EFTA-prosessen.

Vi har ikke hatt noe møte siden juni. Jeg har gitt uttrykk for at jeg kan lage et notat til komiteens medlemmer som også andre stortingsrepresentanter kan få ved henvendelse til utenrikskomiteen - det er kanskje den enkleste måten å gjøre det på - som inneholder litt mer enn det som det lar seg gjøre å få med i et kort brev til Senterpartiet, i en avisartikkel og i et par intervjuer med Nationen.

JOHAN BUTTEDAHL: Jeg tar til orientering at statsministeren har sagt at det vil bli laget et notat som vil bli tilstilet komiteens medlemmer. Jeg sa også innledningsvis at noe utover anmodninger og rådgivning fra enkelte her er det vanskelig å komme med. Vi får bare ta det til etterretning og håpe at dette notatet vil ha et slikt innhold at det i store trekk kan tilfredsstille de ønsker som er kommet fram.

Ellers er det fra de av oss som har anmodet om dette møtet, ikke vært framhevet at statsministeren eller Regjeringen skal legge fram vurderinger og konklusjoner i dag - vi har også oppfattet såpass at det ikke har vært mulig. Derfor har det heller ikke kommet noen rådgivning med substans, men det har kommet råd om hvordan

(GSR) vi kunne tenke oss at disse interessante spørsmål kunne bringes videre utover enn bare til Regjeringen og den utvidede. Jeg tar til etterretning at vi vil bli tilstilet et notat, og jeg regner med at dette notatet vil komme umiddelbart.

EINAR FØRDE: Eg hadde berre behov for å understreke noe av det Buttedahl nå sa. Når statsministeren seier at det ikkje har vore grunnlag for frå Regjeringa si side å be om eit råd, synest eg det er interessant å konstatere at Regjeringa i dette møtet heller ikkje har fått råd. Det er ingen av dei som har hatt ordet, som på eit substansielt punkt har hatt råd å kome med til Regjeringa. Det som Buttedahl nå sa, stadfester det. Det er utelukkande behandlingsmåte og offentleggjering som har vore innhaldet i dette møtet.

Eg meiner det har ei viss politisk interesse slik som denne saka står, at det ikkje har skjedd noe på dette møtet som endrar den oppslutninga om tilpassinga til EFs indre marknad som Regjeringa har fått klåre signal om. Ikkje eit einaste innlegg på dette møtet har synt at det har skjedd noka endring i oppslutninga om den EFTA-strategien som har kome til uttrykk frå ulike parti. Det politiske grunnlaget som Regjeringa har for å handtere EF-EFTA-spørsmålet, er nøyaktig det same som det har vore tidlegare. Det kan ikkje i denne diskusjonen om offentleggjering og prosedyrar vere uinteressant å konstatere det fordi det faktisk er hovudsaka.

Når det elles gjeld offentleggjering, skal eg ikkje legge meg opp i det. Eg vil uttrykke som mi eiga meining at den imøtekomenheit som statsministeren nå viser overfor Stortinget ved å gjere greie for korleis saka står, burde tilfredsstille alle dei omsyna som dei ulike partia måtte ha, særleg når vi tenkjer på at dette er ei stor og viktig nasjonal sak.

KACI KULLMANN FIVE: Jeg skal ikke konkurrere i følelsesladede innlegg. Jeg ønsket faktisk å høre statsministerens konklusjon med hensyn til offentlighet om dette spørsmålet. Min kommentar til det er at den har jeg intet å bemerke til på Høyres vegne. Det betyr også at jeg i all hovedsak slutter meg til statsministerens synspunkter når det gjelder arbeidsformen i denne sak. Jeg har videre lyst til å understreke - og faktisk understreke meget sterkt - det statsministeren sa om helheten i EF-vurderingene. Jeg tror det er av usedvanlig stor betydning at vi her ikke river ut enkeltbiter og bruker altfor mye krefter på det før vi har sett helheten. Deretter skal vi gjerne diskutere delene.

(GSR)

THEO KORITZINSKY: Jeg skal ikke la meg friste av Førdes innlegg til å starte en politisk debatt som går på innholdet i tilpasningsprosessen. Jeg tror det er kommet fram tilstrekkelig fra de ulike partier.

Jeg har bare lyst til når det henvises til svenske utredninger og svensk behandlingsmåte, å si at det slår mange av oss at det svenske materialet om EF er langt mer politisk preget. Det er mye mer problem-orientert enn det tilsvarende norske materialet. Her tenker jeg både på de svenske offentlige utredninger sammenlignet med vår egen stortingsmelding, og jeg tenker på de fire svenske heftene som er kommet ut, bl.a. om forholdet mellom EFs indre marked og svensk og nordisk miljøpolitikk. Jeg tenker også på det norske skriftlige materialet sammenlignet med Nordisk Ministerråds to rapporter "Norden i Europa" 1 og 2.

Mitt ønske overfor REgjeringen er, som jeg har uttrykt før, at den i den grad det er mulig prøver å legge større vekt på de politiske problemstillingene, mulighetene, utfordringene, dilemmaene og avveiningene. Det ville gjøre debatten for oss politikere mer menings-fylt.

KOMITEENS LEDER: Jeg har tegnet meg selv til en kort merknad.

Jeg hørte med interesse på Førdes innlegg. Han trakk kanskje den politiske konklusjon litt vel langt, for det kan være at denne interesse for materialet er tenkt som utgangspunkt for råd som man tenker å gi andre forsamlinger enn denne.

JOHAN BUTTEDAHL: Bare en kort visitt til Førdes innlegg.

Han trakk en konklusjon som jeg ikke kan bifalle fordi han tok utgangspunkt i at det i dette møtet skal bli gitt råd om eventuelle endrede syn på norsk til-pasningspolitikk. Det er ikke det som er temaet. Vi bad om et møte for å bli orientert om de rapporter som foreligger, og som er meningsutveksling om muligheter og problemer. De råd som vi ønsket å gi, var råd om på hvilken måte norsk opinion kunne få del i deler av innholdet i disse rapportene, spesielt de norske syns-punkter. Vi har fått et visst gjennomslag for hvordan dette skal skje, men jeg tar forbehold om det politiske innhold og den videre norske strategi. Om dette er tilfredsstillende eller ikke, har vi ikke drøftet, og det har det heller ikke vært lagt opp til fra statsministerens eller komiteens leders side. Jeg tar det forbehold.

(GSR)

STATSMINISTER GRO HARLEM BRUNDTLAND: Det er kanskje behov for å kommentere litt dette uttrykket "rapporter." Det høres ut som om det foreligger et dokument som er trykt med permer rundt, og som det finnes mange eksemplarer av. Jeg tror det kan være nyttig for komiteen å vite hva det faktisk er.

Disse rapportene kommer fra EFTA-formennene i disse fire gruppene, det er deres talking points i et møte, deres arbeid, hva man har gått gjennom og oppsummert, men på formennenes eget ansvar - og formennene kommer fra forskjellige land. Så er det EFTA-sekretariatets referat og oppsummering av de diskusjonene man har hatt internt i EFTA-gruppen, på EFTA-sekretariatets eget ansvar, og med en slik uformell prosess som grunnlag. Så har den interne saksbehandlinger i forskjellige departementer bidratt med å belyse forhold som er norsk virkelighet, norsk lovgivning osv.

Nå har Buttedahl igjen brukt uttrykket "norske synspunkter". Jeg tror det er viktig at jeg nå får understreket at det i virkeligheten ikke finnes norske synspunkter i dette materialet fordi norske synspunkter forutsetter avveininger. Og siden Regjeringen ikke har gitt uttrykk for synspunkter utover villigheten til å belyse grunnlaget for å samarbeide om å utvide disse frihetene, altså utover det på et prinsipielt grunnlag som vi har fått tilslutning til i Stortinget å teste ut, har vi ikke gitt uttrykk for synspunkter. Det finnes ikke norske synspunkter. Det finnes norske beskrivelser av faktiske problemer, og de har jeg vært inne på nå. Jeg har nevnt konsesjonslovgivningen, finansinstitusjoner - landbrukskomiteen er utenfor - og jeg har nevnt dette med arbeidsmarkedet og norsk lovgivning. Jeg tror vi må passe på at vi etter dette møtet er klar over at det ikke finnes norske synspunkter som jeg kan vise til om jeg så ville, fordi den type avveininger ikke er gjort.

EINAR FØRDE: Eg skal ikkje forlengje debatten mye. Eg har berre behov for ein kort replikk til Buttedahl.

Eg har slett ikkje etterlyst endra signal i substansen frå partia i dette møtet. Eg har berre konstatert at det på bakgrunn av det vi nå har fått av utgreiing, ikkje er kome slike endra signal frå noe hald når det gjeld hovudstrategien, når det gjeld målsettinga og tilpassinga til EFS indre marknad. Eg vil også gjerne legge til at dersom det skulle kome slike endra signal, vil eg for min del seie at dette forum er eit særleg veleigna forum for å gjere det. Eg vil ikkje sjå bort frå at andre fora kan vere meir eigna, men eg synest at slik samrådingsprosessen mellom regjering og storting

(GSR)

har gått, ville det dersom ansvarlege parti endra si meining, vere naturleg at det kom til uttrykk her.

JOHAN BUTTEDAHL: Når vi får vite hva som har skjedd, og når vi får vite mer om hva som skjer, regner jeg med at de såkalte beskrivelser er akseptable, og at Regjeringen kommer fram med sine synspunkter og vurderinger ved en senere anledning.

STATSMINISTER GRO HARLEM BRUNDTLAND: Jeg håper jeg nå forstod Buttedahl rett. Vi har gitt den utvidede det vi har av substansielt innhold og beskrevet det for dere. Det ligger ikke noe annet i dette materialet enn det jeg nå har gitt dere av hovedpunkter. Jeg går ut fra at dette ikke betyr at man er i tvil om man har fått den orientering som denne komite kan ha nytte av.

JOHAN BUTTEDAHL: Selvsagt forutsetter representanten Buttedahl det.

KOMITEENS LEDER: Lederen ser at det ikke er flere som har bedt om ordet og erklærer debatten om sak. nr. 1 avsluttet.

Ingen har bedt om ordet under Eventuelt.

Da dette sannsynligvis blir det siste møtet i denne komite med dens nåværende sammensetning, vil lederen gjerne takke for godt og hyggelig samarbeid.

Møtet hevet kl. 10.45.